

**A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRÁNAK
2000. ÉVI BESZÁMOLÓ JELENTÉSE**

**BUDAPEST
2001**

**MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA ÉVI JELENTÉSEI
21.**

Összeállította: Pröhle Éva

ISSN 0230-7545

TARTALOMJEGYZÉK

I.	A Könyvtár igazgatása, szervezete, személyi állománya	4
II.	Állománygyarapítás, kiadványcsere	8
III.	Feldolgozás, katalógusépítés	15
IV.	Olvasószolgálat, raktározás, állományvédelem, reprográfia	18
V.	Információszolgáltatás	22
VI.	Könyvtárgépesítés	24
VII.	Akadémiai Levéltár	25
VIII.	MTA Lukács Archívum és Könyvtár	25
IX.	Tudományos és szakértői munka	28
X.	Kiadványtevékenység	38
XI.	Nemzetközi kapcsolatok	39
XII.	Könyvtár és propaganda	41
XIII.	Alapítvány	44
XIV.	Gazdálkodás	46

I. A KÖNYVTÁR IGAZGATÁSA, SZERVEZETE, SZEMÉLYI ÁLLOMÁNYA

1. Igazgatás, szervezet

MTA Könyvtári Bizottság: Az 1999. évi májusi közgyűlés után nem alakult újjá.

A Könyvtár vezetői:

Főigazgató: nincs betöltve

Főigazgatóhelyettes: dr. Domsa Károlyné

Gazdasági igazgató: Czeglédi Katalin

A Könyvtár szervezete:

1. Főigazgatói Titkárság
2. Szerzeményezési Osztály
vezetője: dr. Murányi Lajos
3. Nemzetközi Csereszolgalat
vezetője: dr. Domsa Károlyné
4. Katalógizáló Osztály
vezetője: Gáspárné Monostori Judit
5. Olvasószolgálati Osztály
vezetője: dr. Szabó Istvánné
6. Folyóirattár
vezetője: dr. Büky Béláné
7. Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye
vezetője: dr. Rozsondai Marianne
8. Keleti Gyűjtemény
vezetője: dr. Apor Éva
9. Akadémiai Levéltár
vezetője: dr. Hay Diana
10. Könyvtárgépesítés és Számítóközpont
vezetője: Bánhegyi Zsolt
11. Tudományelemzési Szolgálat
vezetője: dr. Schubert András
12. Lukács Archívum és Könyvtár
vezetője: dr. Sziklai László
13. Gazdasági Osztály
vezetője: Czeglédi Katalin

Közalkalmazotti Tanács

Elnök: Babus Antal

Tagok: Gregorovicz Anikó
Kosztadinov Anikó
Balázs Péterné
Szeleczy KárolyPóttagok: Kávássy Judit
Katkó Istvánné
Rózsáné Nagydiósi StellaA Közgyűjteményi és Közművelődési Dolgozók Szakszervezetéhez tartozó Szakszer-
vezeti Bizottság

Titkár: Jaksa Józsefné

Tagok: Katkó Istvánné
Láng Klára**2. Létszám (fő)**

Állományi létszám	Könyvtár	Lukács Archívum	Összesen
2000. január 1-én	120	8	128
Évközi belépés	+ 7		+ 7
Évközi kilépés	- 8		- 8
2000. december 31-én	119	8	127

Az állományi létszám nem tartalmazza a további jogviszony alapján foglalkoztatotta-
kat: (2000. évben : 3 fő)

A 2000. december 31-i állományi létszámból:	Könyvtár	Lukács Archívum	Összesen
Teljes munkaidőben foglalkoztatott	79	8	87
Részmunkaidőben foglalkoztatott	10		10
Nyugdíjas foglalkoztatott	30		30
2000. december 31-i dolgozói létszám	119	8	127

A dolgozói létszám nem tartalmazza:

a 3 fő gyés-en, gyed-en lévő,

az 1 fő sorkatonai szolgálatot teljesítő,

az 1 fő 30 napon túli betegállományban lévő, és

a 3 fő havi 60 óra alatti foglalkoztatottak létszámát.

3. Végzettség, szakképzettség (fő)

(A 2000. december 31-i állományi létszám szerint)

Tudományos fokozattal rendelkezők	Könyvtár	Lukács Archívum	Összesen
Tudományok doktora		1	1
Kandidátus, PhD	4	3	7
Összesen	4	4	8

Iskolai végzettség szerint			
Egyetemi, főiskolai	68	7	75
Középiskolai	23	1	24
Alsófokú	28		28
Összesen	119	8	127

Szakképzettség szerint (fő)

Megnevezés	Teljes munkaidőben foglalkoztatottak	Részmunkaidőben foglalkoztatottak	Összesen
Felsőfokú szakirányú végzettséggel	37	8	45
Egyéb felsőfokú végzettséggel	18	8	26
Középfokú szakirányú végzettséggel	7	3	10
Alap- vagy középfokú iskolai végzettséggel	9		9
Könyvtári munkakörben dolgozók összesen	71	19	90
Felsőfokú végzettséggel	2	2	4
Középfokú végzettséggel	11	3	14
Alsófokú végzettséggel	3	16	19
Egyéb alkalmazottak összesen	16	21	37
Összes alkalmazott	87	40	127

4. Bérezés, jutalmazás

Megnevezés	1 főre jutó havi átlagbér (Ft)	Teljes munkaidőre átszámított havi átlagbér (Ft)
Teljes munkaidőben foglalkoztatottak	89.911	89.911
Részmunkaidőben foglalkoztatottak	59.017	80.002
Nyugdíjas foglalkoztatottak	47.503	81.251
További jogviszony szerint foglalkoztatottak	24.384	69.536

Az átlagbér számításánál figyelembe vett tételek: alapilletmény, illetménypótlékok, 13. havi illetmény, jutalom, túlóra, helyettesítés, egyéb munkavégzéshez kapcsolódó juttatások - az éves átlagos statisztikai állományi létszámmal számolva.

Megnevezés	Jubileumi jutalom-ban részesültek (fő)	Kifizetett jubileumi jutalom (Ft)
Teljes munkaidőben foglalkoztatottak	8	1.550.100
Részmunkaidőben foglalkoztatottak	1	54.200
Összesen	9	1.604.300

II. ÁLLOMÁNYGYARAPÍTÁS, KIADVÁNYCSERE

Összesítve a 2000-ben regisztrált gyarapodást értékben megállapítható, hogy a költségvetésből és egyéb támogatásból elköltött összeg 90 millió forint volt, (ebből a kiadványcsere ellentételezése 34 millió forint) és az ajándék, csere és köteles-példány értéke megközelítette a 70 millió forintot.

A **könyvgyarapítási** keret az 1999-évihez hasonlóan 2000-ben is közel 19 millió volt, ebből 16 milliót használtunk fel, az 1999. évi maradványból 3.1 milliót, az ODR támogatásból pedig 5 millió forintot. Összesen tehát 24 millió forintot fordítottunk könyvvásárlásra. A beszerzés módját, eredetét, összetételét tekintve az arányok kissé módosultak: első a vétel, második a csere, harmadik az ajándék, utolsó a kötelespéldány. Származási helyüket tekintve 2000-ben a könyvek 53,4 %-a volt hazai, 46,6 %-a külföldi eredetű.

Vétel útján 4 764 kötet érkezett be, ebből 1 374 volt a külföldi és 3 390 kötet a belföldi, ami a gyarapodás közel 41 %-át teszi ki. A vételi keret jórészét a glasgow-i John Smith & Sonnál és a wiesbadeni Harrassowitz-cégnél kötöttük le 10-10 % engedménnyel, ami ellensúlyozta a forintleértékelést és a bankköltséget. Új szállítóként az olasz Casalini Librit (Milano), illetve a francia Harmattan kell említeni. A Voltaire Foundation (Oxford), a bécsi Minerva és a müncheni K.G. Saur elsősorban a folyamatos rendeléseket szállította.

A magyar anyag beszerzésére a Könyvtárellátó Kht-val kötöttünk az idén is szerződést. Számatalan kiadvány azonban nem kerül a Könyvtárellátó látókörébe, illetve számos művet igen kevés példányban szerez be, így a fontos kiadványok 1/3-ának beszerzése igen sok munkát igényelt.

2000-ben a tavalyihoz hasonló számú, összesen 3 624 kötet periodikum került állományba. 41 új folyóirattal bővítettük a külföldi rendelésünket, bár anyagi okokból sem az új **folyóiratokat**, sem az előző évben újrarendelt folyóiratok hiányzó évfolyamait nem tudtuk megrendelni. A Swets cégnél érvényben lévő rendelések száma 483-ra növekedett. A kötelespéldány elmaradása után a magyar folyóiratok szerzeményezése megnyugtatóan rendeződött 2000-ben: vásároljuk, vagy tiszteletpéldányként szerezzük meg a szükséges magyar folyóiratokat.

Az állományba vett folyóiratok szakmegoszlási képe nem mutat szignifikáns eltérést az előző években kialakultéhoz viszonyítva. A beérkezett anyag 78 %-a humán- és társadalomtudományi szakterületet érint.

A **nemzetközi kiadványcsere** továbbra is az állománygyarapítás jelentős forrása volt. 71 ország 1 085 intézményével álltunk kapcsolatban.

2000-ben nyugati cserepartnereinktől összesen 822 könyvet kértünk Ennek jelentős részét a Deutsche Forschungsgemeinschaft-tól, a British Library-től és a Library of Congress-től.

Kelet-európai partnereink közül a legtöbb könyvkérést az orosz partnereinkhez juttattuk el. A további kérések: a szerb, a lengyel, a román, a cseh, a szlovák, a szlovén, az ukrán és a macedóniai partnerekhez irányult.

Cserepartnereinktől 2000-ben a beérkezett könyvek kötetszáma csökkent: 2 317 kötet volt, ebből állományba került 2 146 kötet 17.877.827 forint értékben. A folyóirat csere keretében 2 352 kötet érkezett be 39.789.490 forint értékben. A nagy-arányú csere-reviziós munkálatok következtében 38,5 %-kal több cserefolyóiratot reklamáltunk 2000-ben, mint 1999-ben. Ugyanennek következtében a címjavítások és törlések száma is ugrásszerűen növekedett.

Ebben az évben az **ajándék** valamivel kevesebb volt, mint tavaly: 887 kötet érkezett be, ami a gyarapodás 10,7 %-a (tavaly 12,8 %). Legfontosabb ajándékpartnereink a következő intézmények voltak: a Francia Intézet, a Volkswagen-Stiftung, Soros-Alapítvány, a Közép-Európa Egyetem. Érkezett ajándék több akadémiai intézettől, kulturális intézménytől, a Miniszterelnöki Hivaltaltól. Az akadémiai intézetek közül eddig csak az MTA Politikai Tudományok Intézete küldte be kiadványait, de az akadémiai intézetekhez és szervezetekhez írt decemberi körlevél nyomán, melyben kiadványaik egy-egy példányának rendszeres beküldését kérte könyvtárunk, egyre több intézet tesz eleget ennek a kérésnek. 373 kötet ajándék folyóiratot vettünk állományba, valamint 10 új folyóiratot kaptunk ajándékba.

2000-ben a tavalyinál kevesebb könyv **duplum- és fölőspéldány** kijáánlására került sor. Jegyzéken kívül igényeltek 403 kötet könyvet a helyszínen válogató könyvtárosok, így összesen 666 kötetetadtunk át; a legtöbb könyvet az ELTE BTK Keleti Szláv és Balti Filológia tanszéke vitte el, több könyvet igényelt a Magyar Földrajzi Társaság, az ELTE Román Filológiai Tanszéke, a Petőfi Irodalmi Múzeum, a pécsi JPTE Nyelvtudományi Tanszéke. A szakrend szerint szerkesztett, kinyomtatott 1/2000. számú jegyzék kiküldésére csak idén fog sor kerülni. Tervezzük a jegyzék elektronikus úton történő postázását is. 2000-ben 1 magyar és 1 külföldi folyóiratokat tartalmazó duplumjegyzékünk került fel a KATALIST-ra. A magyar jegyzék címeinek 60 %-ára, a külföldi jegyzék címeinek 47 %-ára volt igény más intézmények részéről.

Az alapgyűjtemény szerzeményezési munkájához kapcsolódik a **különgyűjtemények** állománygyarapítási tevékenysége.

A **Kézirattár** állománya 2000-ben kizárólag **ajándék** útján gyarapodott többek között az alábbi anyagokkal:

- A Tasner családtól a Széchenyi hagyaték átadásával kapcsolatos anyag;

- Széchenyi István 1858-ban kelt levele az Akadémiának - korabeli másolat;
- Borzsák István és Gyarmati István akadémikusok kéziratai és személyi iratai;
- Pilinszky János hagyatékának kiegészítése Wiener Páltól (Párizsból);
- Gaál László orientalistától perzsa, török költők fordítása és életrajza;
- Schwarz Elemér egyetemi tanár előadásainak kézirata;
- Az Elischer családtól színes fotómásolatok Goethe kortársaival kapcsolatosan;
- Salacz Gábor történész hagyatéka.

Az év során 97 disszertációt kaptunk a Doktori Tanácstól.

A Kézirattár összesen 800.900.- forint becsértékben gyarapodott 2000-ben.

A **Régi Könyvek Gyűjteménye** a Pro Bibliotheca Alapítvány bevételeiből három régi könyvet vásároltunk 23.000 forint értékben, mindhárom magyar nyelvű és magyar nyomda terméke. Ajándékként a Központi Antikváriumtól kaptunk egy ösnyomtatványt (Johannes de Lapide: *Resolutorium dubiorum circa celebrationem missarum occurrentium*. Strassburg: Johann Grüninger, c. 1498-1500.), valamint Borzsák István akadémikustól egy régi könyvet (Seneca: *Opera omnia*. Antverpiae, 1652.). E két ajándékkönyv becsült értéke: 215.000. forint.

A **Keleti Gyűjtemény** 2000-ben összesen 461 művel (511 kötet) gyarapodott, ebből vétel 167, értéke 1.515.794 forint. Ezen kívül 4 új folyóirattal nőtt az állomány. A jelentősebb szerzemények között van:

- a Bonnban elhunyt ismert indológus, László Ferenc könyvtára, mely több mint 2 100 kötetet tartalmaz;
- Delitzsch: *Sumerisches Glossar* (Leipzig, 1914) c. munkája - egy leideni sumerológus, B.A.van Proosdij bejegyzéseivel;
- a százegy kötetes *Narhang Kanjur*, az indiai Lokesh Chandra, az MTA tiszteleti tagja ajándéka (a tibetisztika szakirodalma).

A **Mikrofilmtár** állománya 778 művel gyarapodott. Ebből 580 mű saját előállításban készült, 116 ajándék és 92 francia disszertáció. A gyarapodás becsértéke összesen 962.730 forint.

1. Évi gyarapodás, állomány 2000. december 31-én (mű)

Dokumentum	Állomány 1999.dec. 31-én	1999. évi gyarapodás	2000. évi gyarapodás	Törlés	Állomány 2000.dec. 31-én
Könyv	1 090 288	7 689	8 253	-	1 098 541
Periodika	330 758	3 651	3 524	1	334 281
Kézirat	706 716	2 620	121	-	706 837
Mikrofilm	30 926	978	788	-	31 714
Hangzó	-	-	2	-	2
Videó	4	4	1	-	5
Elektronikus	70	70	39	-	109
Összesen	2 158 762	14 938	12 728	1	2 171 489

2. Gyarapodás szakok szerint (%)

Szakcsoport	Könyv		Periodika	
	1999	2000	1999	2000
001 kutatásszervezés	-	-	-	-
0.2 általános művek, vallástörténet	8,8	8,9	12,5	11,5
1 filozófia, pszichológia	5,1	6,0	2,3	3,5
3 társadalomtudományok	10,8	12,8	14,9	14,1
5 természettudományok	4,6	5,2	18,8	19,8
6 alkalmazott tudományok	2,3	4,1	2,1	2,1
7 művészetek	4,3	5,0	3,3	2,8
80 nyelvtudományok	8,5	8,6	14,1	13,5
809 orientalisztika	12,7	4,7	12,2	11,7
82 irodalomtudomány, szépirodalom	22,4	26,5	9,8	10,5
9 földrajz, régészet, történettudomány	20,5	18,2	10,0	10,5
	100 %	100%	100 %	100 %

3. Gyarapodás módja (könyvtári egység)

	Könyv		Periodika		Kézirat		Mikrofilm		Összesen	
	1999	2000	1999	2000	1999	2000	1999	2000	1999	2000
Vétel	3 541	4 769	791	898	134	-	-	-	4 466	5 667
Csere	2 690	2 146	2 489	2 352	-	-	268	92	5 447	4 590
Kötelespld.	477	493	168	108	-	-	-	-	645	601
Ajándék	981	887	203	166	2 486	121	2	116	3 672	1 290
Saját előállítás	-	-	-	-	-	-	708	580	708	580
Összesen	7 689	8 295	3 651	3 524	2 620	121	978	788	14 938	12 728

4. Nemzetközi kiadványcsere forgalom (kötet, mikrofilmlap)

Kiadványfajta	Küldött		Érkezett	
	1999	2000	1999	2000
Könyv	1 290	1 608	3 213	2 317
Periodika	2 958	3 146	2 489	2 352
Mikrofilm	-	-	268	92

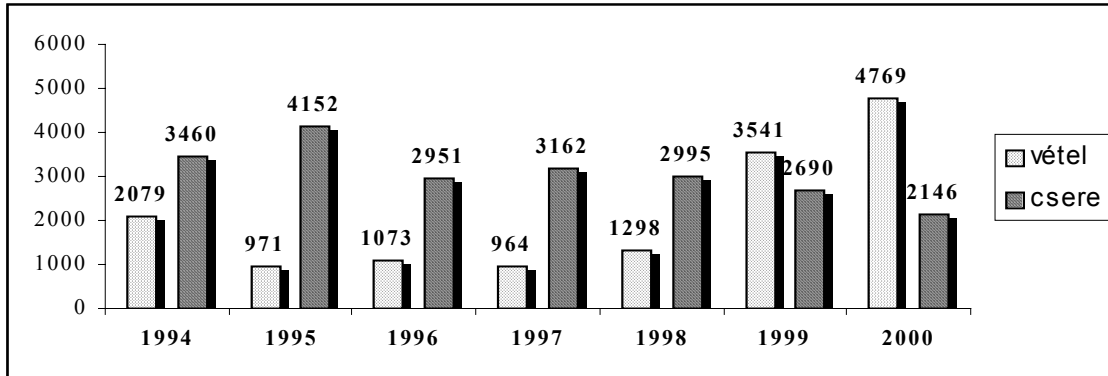
5. Nemzetközi kiadványcsere

Cserekapcsolatok 71 ország 1085 intézményével

Argentína	3	Kuba	2
Ausztrália	14	Lengyelország	47
Ausztria	38	Lettország	3
Azerbajdzsán	1	Libanon	1
Belgium	32	Litvánia	2
Bosznia	4	Luxemburg	2
Brazília	5	Makedónia	5
Bulgária	6	Málta	1
Chile	2	Mexico	2
Ciprus	1	Mongólia	2
Costa Rica	1	Nagy-Britannia	43
Cseh Köztársaság	15	Németország	133
Dánia	10	Norvégia	7
Dél-Afrikai Közt.	2	Olaszország	114
Egyiptom	2	Oroszország	19
Észtország	5	Peru	1
Fehéroroszország	1	Portugália	6
Finnország	24	Románia	33
Franciaország	55	Spanyolország	65
Görögország	13	Svájc	17
Hollandia	12	Svédország	19
Horvátország	24	Szingapúr	2
India	12	Szíria	5
Irak	2	Szlovákia	11
Irán	4	Szlovénia	5
Írország	5	Tadzsikisztán	1
Izland	2	Tajvan	1
Izrael	11	Törökország	12
Japán	76	Tunézia	2
Jordánia	1	Türkmenisztán	1
Jugoszlávia	17	Új Zéland	1
Kanada	12	Ukrajna	4
Kazahsztán	1	USA	88
Kína	2	Üzbegisztán	1
Kolumbia	5	Vatikán Állam	3
Koreai Köztársaság	3		

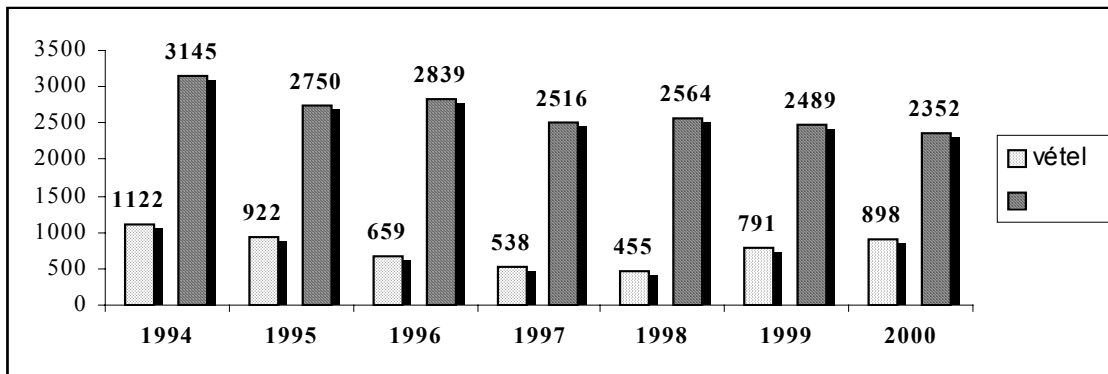
6. Könyvvásárlás és csere aránya 2000-ben (kötet)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
vétel	2 079	971	1 073	964	1 298	3 541	4 769
csere	3 460	4 152	2 951	3 162	2 995	2 690	2 146

7. Folyóiratvásárlás és csere aránya 2000-ben (kötet)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Vétel	1 122	922	659	538	455	791	898
Csere	3 145	2 750	2 839	2 516	2 564	2 489	2 352

III. FELDOLGOZÁS, KATALÓGUSÉPÍTÉS

A **Katalogizáló Osztály** az év folyamán 7 241 kötet könyvet és 204 részcímes periodikát vett át feldolgozásra. Összesen 7 641 bibliográfiai tétel leírása készült el.

Az előző évi NKA pályázatból nyert pénzzel külső erők bevonásával sikerült újabb 6 800 kötet könyv retrospektív feldolgozása és az ALEPH-be való konverziója.

A **Folyóíratárban** a 49 új folyóirat címfelvétele és szakozása mellett folyamatos volt az év folyamán bekövetkezett címváltozások, törlések átvezetése és az ezzel kapcsolatos katalógusszerkesztési munkák. A retrospektív feldolgozó munka során 874 kötet (496 cím) retrospektív feldolgozására került sor.

Az OSZK Külföldi Folyóiratok Központi Katalógusához határidőre továbbítottunk 3 700 NPA adatlapot, jelezve az előző évi gyarapodást, a címváltozásokat és egyéb adatpontosításokat.

Tovább épült az önállóan vagy mellékletként elektronikus adathordozókon megjelent dokumentumok katalógusa, az ún. Média-katalógus.

Befejeződött a könyvtár külföldi folyóiratainak rögzítése a FIR adatbázisban, ez kb. 7 000 címet jelent. Elkezdődött a magyar folyóiratanyag gépre vitele is. Jelenleg az állomány nagy része (72 %) már gépen van. Az új folyóiratok adatai folyamatosan bekerülnek az adatbázisba.

A **Kézirattárban** elkészült a Waldstein-gyűjtemény teljes, négy nyelvű, internetes feldolgozása. Ez az első digitalizált gyűjteménye a könyvtárnak, bemutatása a márciusban sorra kerülő Internet Fiesta keretében lesz. Elkészült továbbá a *Mécs* László hagyaték, *Szabó* Lőrinc hagyaték-kiegészítés, *Tasner* család hivatalos iratainak, Wiener Pál *Pilinszky* anyagának, *Gaál* László kéziratának katalógizálása, valamint a jubileumi kötet tanulmányaihoz kapcsolódó régi kéziratári anyagok (Teleki József és László, Kisfaludy Társaság, Ferenczi Zoltán, Toldy Ferenc) rekatalógizálása. Ugyancsak elkészült a kódex-másolatok rekatalógizálása. Befejeződött *Gunda* Béla és *Király* István hagyatékának rendezése. Folytatódott *Fél* Edit hagyatékának katalógizálása. Elkezdődött *Bernáth* Aurél hagyatékának rendezése. Folyamatosan katalógizáljuk a beérkező gyászjelentéseket.

Feldolgozás összesen: **5 643** tétel, **1 332** katalóguscédula. Ehhez járult továbbá 97 db disszertáció számítógépes feldolgozása.

A **régi könyvek** vonatkozásában folytatódott a csonka példányok gépi katalógizálása. Elkészült összesen 80 bibliográfiai tétel.

A **Keleti Gyűjteményben** feldolgozásra átvettünk a Szerzeményezési Osztálytól 461 művet (511 kötet). A feldolgozás a beérkezés ütemében folyik, elkészült 550 db

könyv címléírása és szakozása, és 55 sorozat címléírása. Ezen kívül folyik a Stein-
anyag feldolgozása az OTKA támogatásával, valamint a tibeti kéziratok-fanyomatok
feldolgozása. A kurrens és új folyóiratok feldolgozása a beérkezés ütemében folyik.
Elvi megállapodás született a török kéziratok feldolgozására a Türk Dil Kurumu
ajánlata nyomán: prof. Dr. Ismail Parlatir, és prof. Hasan Eren, valamint Hazai
György akadémikus részvételével.

A **Mikrofilmtár** MikroSis rendszerben összesen 788 mű címléírását, valamint
92 francia disszertáció szakozását és tárgyszavazását végezte el.

Továbbra is folyamatos az MTAK részvétele a **MOKKA** országos szakbizott-
ságaiban (Bánhegyi Zsolt – gépesítés, Gáspárné Monostori Judit – katalogizálás).
Elkészült a MOKKA alapszabálya, valamint több katalogizálási szabályzata. A rend-
szer előreláthatólag 2001-ben lesz működőképes. Sajnos nyilvánvalóvá vált, hogy a
Könyvtár által jelenleg használt Aleph 330 verzió rekordszerkezete nem alkalmas a
MOKKA-ba való feltöltésre, MARC-konverzióra van szükség.

Katalógusépítés

Az *online katalógus* az adatbázisokkal együtt az alábbi rekordokat tartalmazza:

MTA	kurrens könyvek, rendelési állomány	113 830 rekord
M86	1980-1992 közötti könyvállomány	77 296 “
FIR	Folyóiratok adatbázisa	8 270 “
DISZ	akadémiai disszertációk	19 009 “
SOR	francia disszertációk	3 500 “
EKI	ékirásos irodalom bibliográfiája	51 927 “
	Thomas Ender akvarellek	219
	Összesen	274 051 rekord

Az utolsó három adatbázis bővítése befejeződött.

1. A Könyvtár feldolgozó munkájának összesített számadatai a következők:

	Címleírás		Oszályozás	
	1999	2000	1999	2000
Modern könyv (mű)	6 135	6 953	7 493	6 988
+részcímes per.	+248	204	+248	250
Periodika (cím)	70	49	70	49
Keleti könyv (mű)	875	550	875	550
Keleti periodika (új)	5	4	-	-
Kézirat (db)	11 068	5 643	-	-
Régi könyv (mű)	358	80	-	-
Mikrofilm (mű)	408	788	169	788
Periodikák retrospektív feldolg. (köt.)	773	874	-	-

2. A feldolgozó munka részletező adatai

Olvasószolgálattól átvett

könyv: 6 953 db
+

288 db (részcímes)

összesen: 7 260 db

CD 25 db

Folyóírártól átvett részcímes

periodika 204 db

Leírt, ellenőrzött könyv:

magyar: 3 643 db

külföldi: 3 692 db

rekatalogizált: 18 db

részcímes: 288 db

összesen: 7 641 db

Részcímes leírás: 250 db

CD-leírás: 25 db

Órlopokról való (retrospektív)

feldolgozás 832 db

Sorozati leírás: 899 db

Elkészített utaló: 928 db

Szakozott

könyv: 6 988 db
 (a rászámolásosok és duplumok nélkül, mert ezek szakozása már az előző köteteknél elkészült)

CD 25 db
 Részcímes periodika 250 db

Olvasószolgáltatnak átadott

Könyv: 7 632 db
 CD 19 db

Nyomtatott és a katalógusokba beosztott cédula:

betűrendes katalógusba 10 620 db
 szakkatalógusokba 13 392 db
 KC –nek küldött cédula: 3 312 db
 Összesen: 27 324 db

IV. OLVASÓSZOLGÁLAT, RAKTÁROZÁS, ÁLLOMÁNYVÉDELEM, REPROGRÁFIA**Olvasószolgálat**

Az aránytalanul alacsony beiratkozási díjtételeket 2000. aug. 1-től megemeltük, viszont díjmentes lett az internet használat. Ezzel egyidőben részletes szabályzatban rögzítettük a használat feltételeit, melyről minden olvasót tájékoztatunk a beiratkozás alkalmával. Valamennyi nyilvános munkaállomásról (6 db) elérhető az Internet.

2000-ben 12 080 regisztrált, valamint kb. 1 200 nem regisztrált (csupán katalógusokat használó) olvasó kereste fel a Könyvtárat. Látogatóink száma összesen mintegy 13 280 volt.

A regisztrált olvasók helybenolvasásra 3 149-en, napi- ill. hetijeggyel 5 626-an, kölcsönzésre 3 305-en iratkoztak be. Ezek az adatok nagyjából megegyeznek az előző évi adatokkal, ami a jelenlegi működési feltételek mellett a maximális kihasználtságot jelenti.

1. A Könyvtár használói (fő)

	1999	2000
Regisztrált olvasók száma	12 854	12 080
Ebből napijegy	5 852	5 626

2. A használók tudományos fokozat és foglalkozás szerint megoszlása (%)

	Könyvolvasó	Folyóiratolvasó
MTA rendes és levelező tagja	0,55	0,3
Egyetemi tanár, tudományok doktora, kandidátus	10,22	6,4
Egyetemi oktató	5,97	7,4
Tudományos kutató, PhD hallgató	9,44	14,7
Nem főfoglalkozású kutató	6,75	8,3
Egyetemi hallgató	65,48	62,5
Egyéb	1,59	0,4
	100 %	100 %

A beiratkozott olvasók kétharmada egyetemi hallgató, a tudományos kutatók száma ezután a legmagasabb.

Az **állományhasználatot** – a kölöngyűjteményeket is beleértve – a **3.sz. táblázat** tartalmazza:

	Beiratkozott olvasók száma	Könyvtárhasználók száma		Kölcsönzött dokumentumok száma	Helyben használt dokumentumok száma
		Összesen	Ebből kölcsönzők		
2000	12 080	72 090	10 126	21 128	448 496
1999	12 854	65 507	10 110	20 297	394 846

A **kölcsönzési** forgalom az előző évihez képest növekedést mutat, ami első-sorban azzal van összefüggésben, hogy az újonnan megvédett bölcsész és természet-tudományi PhD-vel rendelkező kutatók is kölcsönözhetnek.

A **könyvtárközi kölcsönzés** mutatószámai az előző évhez képest emelkedtek. Könyvtárunk az Országos Dokumentumellátási Rendszer keretében ebben az évben is térítés nélkül kölcsönözte anyagát a hazai könyvtáraknak. A kölcsönzött dokumentumok száma a tavalyihoz képest némi növekedést mutatott. A külföldi könyvtáraktól

átkért könyvek száma ebben az évben csökkent, ennek főleg anyagi okai vannak. A kölcsönzési díj magas, bár olvasóinktól csak a postaköltség megtérítését kérjük. Az OSzK kedvezőbb feltételekkel tudja bekérni külföldről a könyveket.

A szolgáltatás iránt változatlanul nő az érdeklődés, ez szükségessé teszi a korszerűsítést. Felkészültünk az online könyvtárközi kölcsönzés bevezetésére (elsősorban az akadémiai kutatóintézetek, felsőoktatási és megyei könyvtárak számára).

Az ARIEL programmal továbbított dokumentumszolgáltatás továbbra is ingyenes az akadémiai intézetek számára. Az év során összesen 112 kérést teljesítettünk, ami 1 033 oldal szolgáltatását jelentette.

A **könyvtárközi kölcsönzés** adatait a **4. sz. táblázat** tartalmazza:

Más könyvtártól kapott		Más könyvtárnak adott	
könyvtári egységek			
Kérések száma	Teljesítések száma	Kérések száma	Teljesítések száma
20	20	2 383	2 023

Raktározás

Az MTA megindította az Akadimpex területén a Könyvtár törökbálinti raktárának bővítését. Még a tervezés megkezdése előtt írásban rögzítettük az új raktárrész kialakításával kapcsolatos igényeinket.

A Könyvtár törzsállományának elhelyezése a korábbi évekhez hasonlóan csak úgy volt megoldható, hogy mindig a legrégebbi állományrészeket küldtük ki Törökbálintra.

A törökbálinti raktár kiszolgálja az Olvasószolgálat, a Folyóirattár, a Keleti Gyűjtemény, a Kézirattár valamint a Levéltár, valamint a Nemzetközi Csereszolgálat igényeit. Összesen 20 465 könyvtári egység került mozgatásra.

Állományvédelem

A kötettség változó, sőt csökkenő létszáma miatt, csak részben tudta kielégíteni a különböző osztályok köttetési igényeit. A Könyvtár vezetése az év során kiemelten foglalkozott a kötettség problémáinak megoldásával.

A kötetzet 2000. évi teljesítménye a következő:

Kötés		
	ragasztott	1 841
	fűzött	180
	aranyozott bőr	36
	szótár, atlasz, segédkönyvek	6
	Restaurálás	31
	Naplókötés	4
	Doboz, tok	26
	Jegyzetömb	260
	Laminálás	150 lap
	Számnyomás	1 100
	Tábla aranyozás	360
	Katalóguscédulák vágása	12 000
	Őrjegytartó	1 100
	Kasírozás	117
	Folyóiratborító csíkozás	650

A Kézirattár

A NKÖM támogatásával hoztunk helyre textilrestaurátorral 4 db selyemtérképünket. A Pro Bibliotheca Alapítvány támogatásával restauráltattuk a három vásárolt régi könyvet, 5 oklevelet, további 3 régi könyvet, 19 metszetet és grafikát, írók leveleit és Gábor Andor hagyatékából 25 doboz kéziratot. A restaurálásra 2000-ben összesen 1.080.500 forintot költöttünk.

A **Keleti Gyűjtemény** a NKÖM támogatásával restauráltatta a Stein-anyag fényképeit összesen 500.000 forint értékben.

A **Mikrofilmtár** állományvédelmi céllal 56 filmet készített, ez 5 071 felvételt jelent.

Reprográfia

Fotótechnikai szolgáltatások

Felvételek száma	1999	2000
Mikrofilm	10 965	10 860
Kisfilm	444	261
6x6 vagy színes felvétel	651	1 638
Összesen	12 060	12 759

Másolatok száma	1999	2000
Mikrofilm-másolat	4 696	2 800
Fotókópia (nagyítás)	1 396	1 780
Elektrosztatikus nagyítás	7 938	8 880
Összesen	14 030	13 460

Xerox gyorsmásolat

2000-ben 2 502 megrendelésre 122 925 db másolat készült el. A műhely bevétele 979.964 forint volt.

Infotec 4451 géppel:	53 497 másolat
Nashua géppel:	69 428 “
Xerox Document Center géppel:	133 526 “

V. INFORMÁCIÓSZOLGÁLTATÁS

A számítógép nyújtotta lehetőségeket a **tájékoztatásban** is hasznosítottuk. Belföldről és külföldről egyaránt érkeztek kérdések könyvtárunk állományával, szolgáltatásaival kapcsolatban, továbbá gyakoriak voltak az általános jellegű referenzkérdések a legkülönbözőbb területekről. A telefonon kért tájékoztatás hasonló mértékű volt az előző évihez. A forgalmasabb időszakokban mintegy 30-40 kisebb-nagyobb utánajárást igénylő kérdésre adtunk választ, tájékoztatást.

Hagyományos szolgáltatásainkat az adatbázisok állandóan bővülő köre egészíti ki. Állományunkba az év során egyre nagyobb számban érkeztek CD-k, me-lyek túlnyomó többsége az Info-Centrumba került, részletes leírásuk és installálásuk folyamatosan történik.

Az **akadémikus bibliográfia** 2 640 tétellel bővült. Újdonság az előző évhez képest, hogy az akadémikusoktól bekért anyag 2000. januárjától már e-mail-en keresztül is beküldhető. Bekérjük az MTA külső tagjainak éves publikációs anyagát is.

A Számítógépes Referenz Szolgálatnál az eddigi gyakorlatnak megfelelően a szolgáltatásokat előfizetéses és alkalmi keresési rendszerben lehetett igénybe venni. A szolgáltatás alapját az ISI Science Citation Index adatbázis képezte. Az előfizetők száma tovább csökkent (az előző évi 78 főről 66 főre) a későbbiekben részletezett online szolgáltatás népszerűsége miatt.

Az alkalmilag megrendelt CD-ROM alapú szolgáltatásokkal 849.473 forint árbevételt értünk el, 431 gépóra felhasználásával.

1. Előfizetők száma és a szolgáltatás típusainak megoszlása - SCI (Számítógépes Referens Szolgálat)

	1999	2000	1999	2000
A. Folyóirat tartalomjegyzék	7 fő	6 fő	24 db folyóirat	19 db folyóirat
			24 fajta	19 fajta
B. ASCA témafigyelés	53 fő	43 fő	58 profil	46 profil
C. Publikációs tevékenység, Ill. idézettség figyelés	24 fő	23 fő	123 név	114 név

2. CD-ROM adatbázisokból történt szolgáltatások - Info-Centrum (2000)

	Óra	Ft
SCI CD-ROM-ból keresések	431	849.473

A Számítógépes Referenz Szolgálat **CD-ROM bemutatót** tartott az Info-Centrumban 48 könyvtáros hallgatónak három alkalommal összesen 6 órában.

Az adatbázisok és multimédiás CD-k teljes állománya elérhető az Info-Centrum központi számítógépén, melyek közül néhány pedig közvetlenül az olvasótermi PC-ken.

2000-ben is elsődleges feladat volt a hozzáférés biztosítása az **Institute for Scientific Information (ISI)** két adatbázisának **Science Citation Index (SCI)** és **Arts and Humanities Citation Index (AHCI)** a konzorcium tagjai részére. Az üzemeltetéssel kapcsolatosan az év során több számítástechnikai probléma is felmerült. Ezek ellenére az akadémiai intézetek és az OMIKK részéről egész évben folyamatos, bár változó intenzitású érdeklődés nyilvánult meg az adatbázisok iránt. Sajnálatos azonban, hogy nem járt sikerrel az ELTE munkatársainak érdeklődését felkelteni az ISI adatbázisok iránt.

Külső munkaállomásról összesen 3 736 alkalommal 1 989 óra, belső munkaállomásról pedig 1 142 alkalommal 265 óra időtartamban használták az ISI adatbázisokat.

Az év során konzorciális együttműködés keretében Könyvtárunk olvasói részére több adatbázis hozzáférési jogát tudtuk biztosítani:

- az *ELTE Egyetemi Könyvtár* továbbra is biztosította a **Patrologia Latina** adatbázist az Interneten keresztül és a **Philosopher's Index** adatbázist CD ROM-on;
- 1999. év végén létrejött az **Electronic Information for Libraries (EIFL)** megállapodás a *Soros Alapítvány* és az *EBSCO* között, mely 3 000 angol nyelvű tudományos folyóiratot tesz hozzáférhetővé elektronikus úton valamennyi magyar közkönyvtár részére. Így e projekt keretében elérhetőek voltak a következő adatbázisok: **Academic Search Elite, Business Source Premier, Newspaper Source Plus, MasterFILE Premier, Comprehensive MEDLINE Plus;**
- a *BMGE Könyvtár és Tájékoztatási Központ* által szervezett konzorcium biztosította a **SpringerLink** projektbe tartozó mintegy 400 teljes szövegű folyóirat online elérését. Ezek a folyóiratok nem tartoznak szorosan a Könyvtár gyűjtőkörébe, így ezzel a lehetőséggel elsősorban azok a kutatók, olvasók éltek, akik másmódon nem jutnak hozzá ezekhez a természettudományi folyóiratokhoz;
- az *OMIKK*-kal közös pályázat támogatást kapott a Gale két adatbázisára, amelyek 2001. márciusától lesznek hozzáférhetőek;
- csatlakoztunk egy újonnan létrehozott konzorciumhoz is, amelyet a *Pázmány Péter Katolikus Egyetem Könyvtára* szervezett. Ezzel a következő CD-ROM adatbázisok lesznek elérhetőek a Könyvtár 5 gépén:
Thesaurus Linguae Graecae
Monumenta Germaniae Historica
The Papal Letters
International Medieval Bibliography
Index of Latin Forms

VI. KÖNYVTÁRGÉPESÍTÉS

A 2000. évváltás (Y2K) nem okozott fennakadást az Akadémiai Könyvtár számítógépes hálózatában. A szükséges szoftver-felújítás mind a nagygépes hálózaton, mind a személyi számítógépeken megtörtént.

Pozitív változás, hogy a magyarországi gerinchálózatra csatlakozó bérelt vonal sávszélessége 64 kbps-ról 128 kbps-re nőtt.

Az 1999-ben nyert telematikai pályázati támogatás biztosította az adatbázis szolgáltatást ellátó CD szerver korszerűsítését. Ezen kívül a Könyvtár saját forrásból vásárolt 7 db gépet, 4 HP lézernyomtatót és két nagy teljesítményű Epson nyomtatót.

VII. AKADÉMIAI LEVÉLTÁR

A Levéltár 2000-ben tovább gyarapította állományát, folytatta a begyűjtött anyag feldolgozását, és ellátta az MTA Titkársága és a Doktori Tanács irattári feladatait és a levéltári kutatószolgálatot.

Az iratállomány növekedése: 50,64 ifm volt. Az év végére az iratállomány mennyisége elérte a 2 326,81 ifm-t. Az átvett jelentősebb irategyüttesek: Doktori Tanács 27,72 ifm; Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia 4,56 ifm; Elnöki Tanácsadó (Láng István) 4,44 ifm; Nemzetközi Együttműködési Iroda 3,96 ifm. A hang- és a fotógyűjteményünk az elmúlt évben nem gyarapodott. Az intézetek iratkezelésének folyamatos ellenőrzésére és az iratanyag begyűjtésére évek óta nincs lehetőségünk raktár- és létszámhiány miatt, de iratrendezésre alkalmanként tanácsot adtunk, illetve többször állítottunk ki selejtezési engedélyt.

Az iratrendezés a lehetőségeknek megfelelően folyt, elsősorban az újonnan beérkezett anyagokban és a kutatószolgálat számára elővett anyagokban végeztünk közép- és darabszintű rendezést. Így elsősorban a Tudományos Minősítő Bizottság anyagában (27,72 ifm), ehhez elkészült 1 275 katalóguscédula, és 1 542 katalógus-cédula revíziója.

Rendezési munkákat folytattunk a Nemzetközi Együttműködési Iroda (3,96 ifm) és az MTA Testületi Titkársága (1,56 ifm) anyagában.

Az akadémikusokról készített nyilvántartásunkat átdolgoztuk és teljessé tettük az 1998-ban megválasztott akadémikusok adataival.

VIII. MTA LUKÁCS ARCHIVUM ÉS KÖNYVTÁR

A könyvtár állománya 2000-ben 59 kötetel gyarapodott. A beszerzési árak növekedése, az évek óta stagnáló költségvetési keret már veszélyezteti az olvasók, kutatók szakirodalommal való ellátását. Az éves beszerzésre 150.000 forintot tervezünk, ezt 10.431 forinttal léptük túl.

OTKA-pályázat terhére a Lukács Archívum technikai berendezéseket vásárolt (számítógép, könyvespolc).

A Nemzeti Kulturális Alapprogram könyvpályázatain a Lukács Archívum két kiadványra nyert támogatást: Fehér Ferenc–Heller Ágnes: *Marx szükségletelmélete* (tanulmánykötet), az Argumentum Kiadóval közösen; *Lukács György vallatása a Lubjankán* (magyar nyelvű dokumentumkötet), az Argumentum Kiadóval közösen.

Lépéseket tettünk a Szerzői Jogvédő Hivatal utódszervezeténél a Lukács-kiadványok jogi dokumentumainak Lukács Archívumba való átkerülése ügyében.

Miklauzič Istvánné könyvtáros részt vett az INFOKER TextLib könyvtárrendezői program tanfolyamán.

A Lukács Archívum munkatársainak **tudományos és szerkesztői munkája** 2000-ben

Agárdi Péter

Önálló publikáció: *Művelődéstörténeti szöveggyűjtemény (1945–1990) I–II.* Pécs, PTE FEEFI, 2. kiadás; *A kultúra, mint esélyteremtés, avagy az esélyteremtés kultúrája.* [Szakértői tanulmány részszerzősége és szerkesztése Foktói Jánossal, Hidy Péterrel és Szirányi Jánossal együtt.] József Attila Alapítvány, www.jadat.hu;

Tanulmányok, cikkek: *Glosszák a búcsúzó XX. századhoz*, Belügyi Szemle 2000. 1. sz.; „Szociológiai módszer” és irodalomtörténet-írás. [Fejtő Ferenc Szerb Antal-képéről.] In *Történelem. Kritikák Szerb Antalról* 2. kötet, Nemzeti Tankönyvkiadó; *Szemponok a baloldali művészetfelfogáshoz.* József Attila Alapítvány, www.jadat.hu; *Rádióügyi szómágia*, Népszabadság 2000. július 7. *Végjáték a Magyar Rádióban*, Népszava 2000. szeptember 6.; [Előadás a Tanuló Társadalom c. 1997-es pécsi konferencián.] In: *Az 1997. évi Tanuló Társadalom konferencia naplója.* Pécs, 2000; Munkásmozgalom és szocializmus a századvégen. In *A nemzetközi munkásmozgalom történetéből – Évkönyv 2001.* Magyar Lajos Alapítvány; *Van-e a baloldalnak művészetpolitikája – s kell-e, hogy legyen?* Budapesti lap 2000. 11–12. sz.; *A kultúra esélyei az ezredfordulón*, Tudásmenedzsment [Pécs, PTE] 2000. 2. sz.

Szerkesztés: Hidy Péter: *Magyarország kultúrájának helyzete az 1990-es évtizedben.* József Attila Alapítvány, 2000; www.jadat.hu; Reményi Gyenes István: *Ismerjük őket? Zsidó származású nevezetes magyarok arcképcsarnoka.* Ex Libris Kiadó, 3., átdolg., bőv. kiadás; *Huszonéves [pécsi] egyetemisták hozzászólása a Belügyi Szemle századfordulós összeállításához*, Belügyi Szemle 2000. 9. sz.

Interjúk: A Rádió még mindig nem jutott túl az átalakulás kínjain. Soltészky Tibor és Vándor Ágnes interjúja, Pagoda 2000. 11–12. sz.; „A megfélemlítés légkörét mindennap tapasztalom”. Györffy Iván interjúja, Mozgó Világ 2000. 3. sz.; Szól a rádió. Bocskay Zsolt interjúja, Budapesti Lap 2000. április; Ember és gondolat. Nádor Tamás interjúja, Könyvhét 2000. nov. 16.

Konferencia-előadás: Korona és kultúra az ezredfordulón. Velem, 2000. március 26; Médiapolitika – március idusán. Jókai Fórum, Balatonfüred, 2000. márc. 29; A kultúra esélyei az ezredfordulón. III. Közművelődési Nyári Egyetem Szeged, 2000. július 29.

Hévizi Ottó

Publikáció: *Nietzsche – az örök visszatérés gondolata*, Gond 24, *Bizonyosságok – kritikai perspektívákban*, Gond 25–26, *Kant – a transzcendentális ítélkezés gondolata*, Gond 27–28, *Nietzsche kereszténységképe* (eladás, megjelenés alatt).

Kiadás, szerkesztés: Friedfrich Nietzsche: Így szólott Zarathustra, Osiris–Gond (kontrollfordítás, szerkesztés).

Ösztöndíj: Eötvös-ösztöndíjjal kutatást folytatott a pisai Scuola Normale Superiore tudományegyetemen. Téma: Nietzsche kritikai recepciója; Széchenyi-ösztöndíj.

Hévizi Ottó – Kardos András

A *Gond* című filozófiai esszé-folyóirat szerkesztői.

A *Horror Metaphysicae* sorozat szerkesztői. Megjelent kötetek: Heller Ágnes: *Kizökök az idő*; Schwendtner Tibor: *Heidegger filozófiája*; Gilles Deleuze: *Spinoza és a kifejezés problémája*; Martin Heidegger: *Kant és a metafizika problémája*; Michael Dummett: *A logika metafizikai alapjai*; Hans-Georg Gadamer: *A filozófia kezdete*; Peter Frederick Strawson: *Az érzékelés és a jelentés határai*; Tóth Imre: *Isten és geometria*; Tatár György: *Az öröklét gyűrűje*; Hilary Putnam: *Reprezentáció és valóság*.

Kardos András

rendszeresen publikál könyvkritikát az *Élet és Irodalom* című hetilapban.

Mesterházi Miklós

Publikáció: *Az emlékmásvilági életről*, *Gond* 20. *A Teletranszporterről, a Kék-szakállú herceg váráról, valamint arról, milyen érzés lehet emlékmásnak lenni*, Kávé Kiadó.

Fordítás: Ernst Cassirer: *Kant élete és műve*, *Gond–Osiris*; Paul Feyerabend: *A módszer ellen*, Atlantisz Kiadó; tanulmányok az *In memoriam Ferenczi Sándor* című kötetben (szerk. Mészáros Judit).

Ösztöndíj: a Soros Alapítványtól Immanuel Kant: *Antropológia* című művének lefordítására.

Pongrácz Tibor

Publikáció: *Daimoniosz toposz. Heidegger és az olvasás mértéke*, *Gond* 27–28.

Kontrollfordítás, szerkesztés: Martin Heidegger: *Lét és idő*, 2. kiadás, *Gond–Osiris*

Sziklai László

Publikáció: „Történelem és osztálytudat – múlt és jelen”. In *Állandóság a váltakozásban. Tung-Pien. Tőkei Ferenc 70. születésnapjára*, Politika + Kultúra Alapítvány; *A fiatal Lukács és a „gyöngye filozófus”*. *Tőkei Ferenc emlékére*, Világosság, 10; „41-ben mégis megbuktam”. *Lukács György vallatása a Lubjankán*, Kritika 2000 december–2001 január.

Ösztöndíj: Széchenyi-ösztöndíj

A Lukács Archívum munkatársainak oktatói tevékenysége

Agárdi Péter: Pécsi Tudományegyetem Felnőttképzési és Emberi Erőforrás Fejlesztési Intézet

Hévízi Ottó: Kossuth Lajos Tudományegyetem, Filozófiai Intézet, Debrecen

Kardos András: Kossuth Lajos Tudományegyetem, Filozófiai Intézet, Debrecen

Mesterházi Miklós: Berzsenyi Dániel Tanárképző Egyetem, Szociológiai és Politikatudományi Tanszék, Szombathely

Pongrácz Tibor: Kossuth Lajos Tudományegyetem, Filozófiai Intézet, Debrecen

Sziklai László: Eötvös Loránd Tudományegyetem, Esztétika Tanszék

Külföldi kutatók voltak

Karl Schlägel, Manfred Lauerma, Frank Tremmel (Németország); *Richard Westermann* (Anglia); *Riccardo Bonvita* (Olaszország); *Alexander Sztikalin, Vjacseszlav Szereda* (Oroszország) stb.

Dr. Sziklai László
igazgató

IX. TUDOMÁNYOS ÉS SZAKÉRTŐI MUNKA

A Könyvtár szakirányú tevékenységéhez szervesen kapcsolódik munkatársai-nak kutatói, szakértői munkája. Az intézmény a Magyar Könyvtárosok Egyesülete, az Informatikai és Könyvtári Szövetség, valamint a Magyar Kulturális Szövetség tagjaként vett részt e fórumok szakmai munkájában. Munkatársai közreműködtek az Országos Dokumentumellátó Rendszer (ODR) munkabizottság munkájában, a NKÖM Nemzeti és Etnikai Kisebbségek Főosztálya által a határon túli magyar könyvtárak számára kiírt pályázatok elbírálásában, a Felsőoktatási Programiroda által kiírt könyvtárgyarapítási pályázatok elbírálásában, a Magyar Országos Közös Katalógus (MOKKA), a Magyar Elektronikus Könyvtár, valamint a Magyar Periodika Kör tevékenységében.

A munkatársak érdeklődésüknek megfelelően egyénileg tagjai tudományos társaságoknak, bizottságoknak, részt vesznek a könyvtári szaksajtó és különböző szakfolyóiratok szerkesztési munkáiban, egyetemi oktatásban.

1. Egyéni kutatások:

Apor Éva *kandidátus:* A Goldziher-konferencia kötet szerkesztése, a Kaufmann konferencia szervezése;

Babus Antal: Ady kritikai kiadás levelezés sorozat 2. kötetének munkájában való részvétel; Fülep Lajos élete és működése; magyar-szovjet-országi irodalmi kapcsolatok;

Bánhegyi Zsolt: PhD program elkezdése, disszertáció témája a digitális könyvtár;

dr. Cserbák András: A KÖZTEZAURUSZ földrajzi részének szerkesztése az OSZK-val együttműködve;

Huszághné Kelecsényi Ágnes: Stein Aurél hagyatéka és az Akadémia (PhD tanulmányok, második évfolyam);

dr. Isztray Botond: "Mozdulatlan vándorlás" c. regény sajtó alá rendezése, valamint a Levél c. esszé megjelentetése;

Körmendy Kinga PhD: Az esztergomi egyház a magyar művelődés századaiban c. kiállítás forgatókönyvének megírása, valamint társrendezése. Tanulmányírás a digitalizált Ender gyűjteményhez a Waldstein gyűjteményről;

dr. Mázi Béla: Thomas Ender 220 akvarelljéhez helytörténeti leírások készítése;

Miklósvölgyi Zsoltné: Elkészült "A mongol szleng" c. PhD disszertáció;

Novotnyéné dr. Abaffy Csilla: Elkészült a Nagyszombati-kódex bevezetőjének kiegészítése, a Peer-kódex bevezetőjének bírálata, valamint a Gyöngyösi-kódex szövegének, átírásának ellenőrzése, bevezetőjének kiegészítése;

Orosz Gergely: Tibeti nyelvű fanyomatok feldolgozása;

Rojasné Marth Hildegard PhD: A XX. századi latin-amerikai próza szemiológiai vizsgálata c. PhD disszertáció elkészült, a védés is lezajlott;

Rozsondai Marianne kandidátus: Könyvtörténeti, könyvkötési témájú konferenciákon előadásokhoz, ill. cikkekhez anyaggyűjtés;

Tóth Gábor: Hugo de Santo Victore "Libellus de formatione arche" c. művének értelmezése. A PhD disszertáció írása folytatódott, befejezésének határideje 2002. május.

A kutatónapot 14 fő vette igénybe, a két kandidátus heti 12 órai, a többi munkatárs pedig heti 8 órai munkaidő kedvezménnyel.

A kulturális szakemberek szervezett képzési rendszeréről, követelményeiről és a képzés finanszírozásáról szóló 1/2000. (I.14.) NKÖM rendelet értelmében az intézmény vezetése elkészítette a Könyvtár hét évre szóló továbbképzési tervét, valamint a 2000-2001. évekre szóló beiskolázási tervét. Ennek megfelelően több kolléga folytatja most már normatív támogatással PhD tanulmányait. Bár a terv végrehajtásával kapcsolatban vannak még bizonytalansági pontok, a megvalósítás módozatain is gondolkodunk.

2. Scientometriai program

A Tudományelemzési Szolgálat keretében a következő területeken folyt kutatómunka:

- A hazai és nemzetközi természettudományos alap kutatás mutatószámainak kidolgozása és folyamatos publikálása;
- A tudományos kutatási tevékenység működési mechanizmusával kapcsolatos, kvantitatív módszereket alkalmazó vizsgálatok, a tudományometriai módszerek valószínűség számítási megalapozásával kapcsolatos kutatások;
- Szerződéses munka keretében tudományometriai elemzés készítése az MTA KKI és társintézményei számára.

3. Munkatársak publikációi, előadásai

Apor Éva kandidátus:

- *Kara György: The Mongol and Manchu Manuscripts and Blockprints in the Library of the Hungarian Academy of Sciences*. Ed. by --. Budapest 2000. 602 pp. /*Oriental Manuscripts in the Library of the Hungarian Academy of Sciences, 1./*;
- *Kaufmann-konferencia az Akadémián* = Magyar Tudomány, 2000. 8. 1041-1043. pp.

Budapest, 2000. június 21. Goldziher Memorial Conference, előadás:
Goldziher and the Oriental Collection : Past, Present and Future.

Babus Antal

- "...ha tovább foglalkozunk a magyar írókkal, megbonthatjuk az összetartásukat."
- Jevgenyij Dolmatovszkij 1957-es jelentései. = *Hitel*, 2000. 3. 8–99. p.;
- *Németh László és Fülep Lajos barátsága és elhidegülése*. In: Szárszó Budapesten. Előadások Németh László életművéről 1999. szeptember 25-én. Bp. Püski – Szárszó Baráti Kör. 2000. 75–93. p.
- *Túlélésünk záloga, avagy az együttéléstan*. (Lányi András: Együttéléstan). = *Kortárs*, 2000. 9. 121–122. p. Könyvismertetés.
- *Oldás és kötés. Lengyel József és Tóth Viktor kiállítása az Orosz Kulturális Központban*. = *Magyar Könyvszemle*, 2000. 4. 536-537. p.

Pécsvárad - Zengővárkony, 2000. június 17. Gesztenye-konferencia és Fülep Lajos emlékdélután, előadás: *FülepLajos útja Zengővárkonyig*.

Bánhegyi Zsolt

- *In Praise of Digital Libraries or the Role of Dissertations in 'Data Mining'*. = *Budapest Review of Books*, 10. 2000 1/2. 61-72. p.;
- *A gyűjteményfejlesztés viselt(es) dolgai. - 'Approval plan'*. = *Könyvtári Levelező/lap*, 2000. 12. 2-4.pp., 32. p.;
- *A 4K védelmében*. = *Könyv-Könyvtár-Könyvtáros*, 2000. március, 40-41. pp.;
- *Vita az ETO-ról. Az ETO-nak jelen pillanatban nincs alternatívája*. = *Könyv-Könyvtár-Könyvtáros*, 2000. március, 30-32. pp.;
- *In Praise of Cultural Outposts*. = *Budapest Review of Books*, 9. 1999. 4. 174-178. pp.;
- *Bibliographia Hungarica: A selection of new titles at the 1999 Frankfurt Book Fair*=*Budapest Review of Books*, 9. 1999. 4. 219-224. pp.

dr. Cserbák András

- *Geohistaurusz – MO történeti-földrajzi teaurusza, 2.0-s verzió*

Fekete Gézáné

A Magyar Tudományos Akadémia jutalomdíjai. 2. köt. 1859-1900.

Bp., MTA, 2000. 190 p. 30 t. /A Magyar Tudományos Akadémia Közleményei, 36(111)./

Glänzel Wolfgang PhD

- *Science in Scandinavia: A Bibliometric Approach*. = *Scientometrics*, 48. 2000. 2. 121–150. p. (Correction: *Scientometrics*, 49. 2000. 2. 357. p.);
- *Chemistry Research in East Central Europe (1992–1997). Facts and Figures on Publication Output and Citation Impact for 13 Countries*. *Scientometrics*, 49. 2000. 2. 187–213. p. (Társszerző: Braun Tibor);
- *How Balanced is the Science Citation Index's Journal Coverage. A Preliminary Overview of Macro-Level Statistical Data*. In: *The Web of Knowledge. A Festschrift in honour of Dr. Eugene Garfield*. Ed. by B. Cronin and H. Atkins. Medford, NJ, Information Today Inc., 2000, 251–277. p. (Társszerzők: Tibor Braun, András Schubert);
- *An Item-by-Item Subject Classification of Papers Published in Multidisciplinary, General and Selectively Covered Journals Using Reference Analysis*. In: *Collaboration in Science*. Ed. by F. Havemann, H. Kretschmer. Berlin, GEWIF, 2000, 45–52.p.;
- *Characterizations of Univariate Continuous Distributions*. = *Studia Sci. Math. Hungarica*, 27. 2000. 1. 1–36. p. (Társszerző: G. G. Hamedani);

Leiden (Hollandia), 2000. május 24–27. 6th International Conference on Science and Technology Indicators. Előadás: *National Characteristics in International Scientific Co-authorship*;

Berlin (Németország), 2000. szeptember 1–3. Second Berlin Workshop on Scientometrics and Informetrics: Collaboration in Science and in Technology. Előadás: *International Scientific Collaboration in a Changing Europe. A Bibliometric Analysis of Co-authorship Patterns of Eleven East Central European Countries in the 90s*;

Bécs (Ausztria), 2000. szeptember 27–30. Közös 4S/EASST World in Transition konferencia. Előadás: *Science in a Changing Europe. A Bibliometric Analysis of Publication Profile, Citation Impact and Co-authorship Links of Eleven East Central European Countries in the 90s*.

Horányi Károly

Szabó Lőrinc és Kodolányi János barátságának története. = *Irodalomtudomány* 2000. 2, 218–265 p.

Huszághné Kelecsényi Ágnes

Budapest, 2000. október 26. Előadás az Indiai Nagykövetségen: *A Keleti Gyűjtemény és Stein Aurél*.

dr. Isztray Botond

- *Levél avagy a szemléletes gondolkodás logikája*. (Esszé)
= *Új Forrás*, 2000. január, 32–43. p.

Jaksa Józsefné

Oktatás az OMIKK könyvtáros-informatikus asszisztensképző tanfolyamán:
Könyv- és folyóirat-gyarapítási munka elmélete, hagyományos és számítógépes adminisztráció az ALEPH 500-as integrált rendszerrel.

Körmendy Kinga PhD

- *Az esztergomi egyház a magyar művelődés századaiban* c. kiállításához a for-gatókönyv megírása és társrendező a Fragmenta codicum kutatócsoporttal együtt-működve. A kiállítás időtartama: 2000. júl. 14-szept. 30.;
- Az előbbi kiállításához kalauz: *Az esztergomi egyház a magyar művelődés századai-ban*. 2000. júl. 14-szept. 30.;
- *A Budai II. gyűjtemény esztergomi vonatkozású kódexei.* = Magyar Könyvszemle, 2000. 3. 351-356. p.;
- A Waldstein-gyűjtemény internetes feldolgozásához a gyűjtemény történetéről ta-nulmány megírása.

Esztergom, 2000. május 25. 'Mater et magistra' konferencián előadás: *Az esztergomi várhegyen lévő középkori könyvgyűjtemények fennmaradt köteteiről*;

Esztergom, 2000. jún. 16. 'Lux Pannoniae' c. konferencián előadás: *Esztergom város középkori könyvtári kultúrájáról.*

dr. Mázi Béla

- *Thomas Ender felvidéki tájképei az MTA Könyvtárában és a világhálón.* = Magyar Könyvszemle, 2000. 3. 395-401. p. (Rozsondai Bélával társszerzőségben);
- A Waldstein-gyűjtemény internetes feldolgozásához az akvarelleken ábrázolt várak, városok, kastélyok, romok, stb. helytörténetének megírása;
- *Százhetvenöt éves az Akadémiai Könyvtár.* = Évfordulóink 2001. Bp. METESZ, 2000. 162-171. p.

Miklósvölgyi Zsoltné

- *Mongol helnii etgeed üg helleg* c. disszertáció
- *Mongol helnii etgeed üg hellegiin szudlal, tüünig szudalsan baidal* = Mongol szudlalin erdem sinzsilgeenii bicsig 2000.160:120-124.pp.
- *Szlangovie szlova i virazsenija v szovremennom mongolszkom jazike*= *Acta Orientalia*
/sajtó alatt/
- *Cergiin etgeed üg helleg* /leadott cikk/
- *Cergiin etgeed heden ügiin tuhai* /leadott cikk/ [mindkettő a Mongol Tudományos Akadémia folyóiratában fog megjelenni]

dr. Murányi Lajos

- *Information und Öffentlichkeit in Ungarn 1989-1999 : eine Bestandsaufnahme.*
(Mitautoren Ilona Hegyközi, István Moldován, Zsuzsanna Tószegi; übers. von Krisztina Szabari, Lajos Murányi.) [Elektronikus dokumentum]. [München : Goethe-Insti-

tut, 2000.] ca. 60 html-fájl. URL:

<http://www.goethe.de/z/30/infomoe/ungarn/deung00.htm>;

- *Kongress 2000. A német könyvtárosok és tájékoztatói szakemberek első közös kongresszusa : Lipcse, 2000. március* (társszerző Hegyközi Ilona). = Könyvtári Levelező/lap, 2000. 4.sz. 31-33. p.

Budapest, 2000. április 21. Budapesti Könyvfesztivál. Előadás: *A szerzeményezés EDI-alapú formái és várható perspektívái*;

Bécs, 2000. szeptember 20. Bibliothekartag des VÖB. *Internationale Zusammenarbeit und EU-Projekte*. Beszámoló a magyar könyvtári EU-programokról.

Novotnyé dr. Abaffy Csilla

- Magyar nyelvemlékek és másolataik az MTAK Kézirattárában. = Magyar Könyvszemle, 2000. 3. 340-351. p.

Orosz Gergely

Oktatás az ELTE BTK Tibeti Szakon: *Ótibeti nyelv és szövegolvasás, tibeti történelem*.

Rojasné Marth Hildegard PhD

Debrecen, KLTE, 2000. okt. 20. Cervantes konferencián, előadás. Címe: *Cervantes és Augusto Roa Bastos*.

Rozsondai Béla kandidátus

- *Thomas Ender felvidéki tájképei az MTA Könyvtárában és a világhálón*. = Magyar Könyvszemle, 2000. 3. 395-401. p. (Mázi Bélával társszerzőségben);
- A Waldstein-gyűjtemény internetes feldolgozásához az akvarellek leírása, térképek megrajzolása, 1600 fájl és Excel táblázatok szerkesztése, az angol útmutató fordítása.

Rozsondai Marianne kandidátus

- *Telegdi Miklós és a nagyszombati CH-monogramos kötőcsoport*. = Magyar Könyvszemle, 2000. 3. 285-306. p. (Muckenhaupt Erzsébettel társszerzőségben);
- *Csapodi Csaba köszöntése* = Magyar Könyvszemle, 2000. 3. 249-250. p.;
- *Reneszánsz plakett- és kámeós kötések* c. tanulmány és kiállított tételek leírása = Történelem-Kép. Szemelvények múlt és művészet kapcsolatából Magyarországon. Kiállítás a MNG-ban. 2000. márc. 17- szept. 24. Bp. MNG-Pannon GSM, 2000. 261-264. p.;
- *Gyarapodás adófelajánlásból*. = Könyvtári Levelező/Lap, 2000. 10. 22. p.;
- *Muckenhaupt Erzsébet: A csíksomlyói Ferences Könyvtár kincsei. Könyvleleték 1980-1985*. Bp.-Kolozsvár, Balassi Kiadó-Polis Könyvkiadó, 1999. = Magyar Könyvszemle, 2000. 1. 111-114. p. Könyvismertetés;
- *V. Ecsedy Judit: A könyvnyomtatás Magyarországon a kéziszajtó korában 1473-1800*. = Magyar Tudomány, 2000. 10. 1298-1300. p. Könyvismertetés.

Münster, 2000. szept. 28-30: AEB (Arbeitskreis für die Erfassung und Erschließung historischer Einbände = a történeti könyvkötések feltárása és feldolgozása) ötödik konferenciáján: előadás: *Historische deutsche und ungarische Einbände in ungarischen Bibliotheken*;

Budapest, OSZK, 2000. okt. 12: Az RMNy 3. kötetéhez és "350 éve született Misztótfalusi Kis Miklós" kapcsolódó tudományos ülészakon előadás: *Misztótfalusi Kis Miklós Hollandiában nyomtatott könyveinek eredeti kötése*;

Debrecen, Déri Múzeum - Református Kollégium, 2000. nov. 2-3. 'Debreceni festett pergamenkötések' c. konferencia és kiállítás alkalmából előadás: *A festett pergamenkötések helye az európai kötéstörténetben*.

dr. Schubert András

- *Scientometrics in medicine-related fields, 1990–1999*. = *Scientometrics*, 48. 2000. 2. 251–284.;

- *Growth and trends of fullerene research as reflected in its journal literature*. *Chemical Reviews*, 100. 2000. 1. 23–37. (Társszerzők: Tibor Braun, R. N. Kostoff)

- *Fullerene data mining using bibliometrics and database tomography*, *J. Chem. Inf. Comput. Sci.*, 40. 2000. 1. 19–39. p. (Társszerzők: R. N. Kostoff, Tibor Braun, D.R. Toothman, J. A. Humenik);

- *How balanced is the Science Citation Index's journal coverage. A preliminary overview of macro-level statistical data*. In: *The Web of Knowledge. A Festschrift in honour of Dr. Eugene Garfield*. Ed. by B. Cronin and H. Atkins. Medford, NJ, Information Today Inc., 2000, 251–277. p. (Társszerzők: Tibor Braun, Wolfgang Glänzel);

dr. Szabó Istvánné

Gomba, 2000. május 16. Fáy András emlékülés alkalmából előadás: *Fáy András életpályájáról*.

Török Lajos

- *A romantika nyomában*. (Horváth Károly: A romantika értékrendszere) = *Alföld*, 2000. 1. 106-111.p. Kritika.

- *A Petőfi-értés lehetséges útjai*. (Margócsy István: Petőfi Sándor) = *Iskolakultúra*, 2000.11. 81-85. Kritika.

dr. Vekerdí László

- *A család*. In: Szárszó Budapesten. Előadások Németh László életművéről 1999. szeptember 25-én. Bp.: Püski - Szárszó Baráti Kör, 2000. 46-50.p.;

- *Hagyományos könyvtár – elektronikus könyvtár*. = *Könyv, Könyvtár, Könyvtáros*, 2000. 2. 41-47. p.;

- *Koch Sándor „A sejtbeszéd nyelve” című könyvéről*. = *Természet Világa*, 2000. 2.sz. 88-89.p.;

- *„A történelem, amely lassan formálja a lelkeket nemzedékeken át, adta nekem Debrecen lelkét”* (Veress Géza: *Vásáry István politikai pályája*) = *Tiszatáj*, 2000. 5. 47-69. p.;

- *A „globalizációról” szólva.* = Tiszatáj, 2000. 11.sz. 44-53.p.;
- *Menekülő évek (Sándor Iván „esszénaplói”)* = Tiszatáj, 2000. 12. 63-65. p.;
- *Két Trianon között. Fülep Lajos levelezése, II., III. és IV. kötet (1-6. rész)* = Új Forrás, 2000. 1. 79-98. p., 2. 73-95. p., 3. 90-97. p., 4. 86-97. p., 5. 96-110.p., 6. 92-103. p.

4. Munkatársak tagsága, testületi tevékenysége

Andrási Jánosné

Magyar Könyvtárosok Egyesülete, Társadalomtudományi Szekció, frankofil csoport

Apor Éva kandidátus

MTA Orientalisztikai Bizottság

Kőrösi Csoma Társaság választmányi tag

Magyar-Iráni Baráti Társaság elnöke

Magyar Nyelvtudományi Társaság

Magyar Történelmi Társulat

Ókortudományi Társaság

Keleti Tanulmányok - Oriental Studies c. sorozat szerkesztője

Budapest Oriental Reprints c. sorozat szerkesztője

Oriental Manuscripts in the Library of

the Hungarian Academy of Sciences c. sorozat szerkesztője

Babus Antal

Magyar Könyvtárosok Egyesülete, Társadalomtudományi Szekció

Ady kritikai kiadás kiadói bizottság tagja

Bánhegyi Zsolt

Magyar Könyvtárosok Egyesülete

Modern Filológiai Társaság

Fulbright Alumni

Tudományos és Műszaki Tájékoztatás c. folyóirat szerkesztőbizottsági tagja

Magyar Elektronikus Könyvtárért (MEK) Közhasznú Egyesület felügyelő-bizottságának tagja

dr. Büky Béláné

Magyar Periodika Kör

dr. Cserbák András

Magyar Néprajzi Társaság

dr. Domsa Károlyné

Magyar Periodika Kör egyéni tagja

MTA Könyv- és Folyóiratkiadó Bizottság állandó meghívottja

Pro Bibliotheca Alapítvány kuratóriumi tagja
 Felsőoktatási Programiroda Könyvtárgyarapítási Pályázat bíráló bizottságának tagja
 Országos Dokumentumellátó Rendszer munkabizottság tagja
 NKÖM Nemzeti és Etnikai Kisebbségek Főosztálya. Határon túli magyar könyvtárak pályázatait elbíráló szakértői bizottság tagja

Fábián Szabolcs

Papír- és Nyomdaipari Műszaki Egyesület, Restaurátor Szakosztály

Glänzel Wolfgang PhD

International Society for Scientometrics and Informetrics (ISSI) titkára
 Magyar Humboldt Egyesület tagja
Scientometrics c. nemzetközi folyóirat szerkesztőbizottságának tagja

Gregorovicz Anikó

Magyar Periodika Kör

Haffner Rita

Magyar Könyvtárosok Egyesülete, Társadalomtudományi Szekció

dr. Hay Diana

Magyar Levéltárosok Egyesülete

Huszághné Kelecsényi Ágnes

Kőrösi Csoma Társaság
 Magyar-Indiai Baráti Társaság

Kávássy Judit

Magyar Könyvtárosok Egyesülete, Társadalomtudományi Szekció
 Magyar-Egyiptomi Baráti Társaság

Kiss Ildikó

Magyar Könyvtárosok Egyesülete, Társadalomtudományi Szekció

Kosztadinov Anikó

Magyar Könyvtárosok Egyesülete, Társadalomtudományi Szekció

Körmendy Kinga PhD

Magyar Könyvtárosok Egyesülete, Társadalomtudományi Szekció
 Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság
 Papír- és Nyomdaipari Műszaki Egyesület, Restaurátor Szakosztály

Miklósvölgyi Zsoltné

Kőrösi Csoma Társaság

Magyar-Mongol Baráti Társaság

dr. Murányi Lajos

Magyar Könyvtárosok Egyesülete, Társadalomtudományi Szekciójának elnöke

Novotnyé dr. Abaffy Csilla

Magyar Nyelvtudományi Társaság

Pétervári Lászlóné

Magyar Könyvtárosok Egyesülete, Társadalomtudományi Szekció

Prőhle Éva

Magyar Könyvtárosok Egyesülete, Műszaki Szekció és Társadalomtudományi Szekció

Rozsondai Marianne kandidátus

Ókortudományi Társaság

Magyar Könyvtárosok Egyesülete, Társadalomtudományi Szekció
Papír- és Nyomdaipari Műszaki Egyesület, Restaurátor Szakosztály
Internationale Gutenberg-Gesellschaft (Mainz)

Magyar Könyvszemle c. folyóirat szerkesztőbizottsági tagja

MTA Könyvtörténeti Munkabizottság

ELTE Bölcsészettudományi Kar, Könyvtártudományi és Informatikai Tanszék mb. előadója

NKÖM Állományvédelmi kuratóriumi tag

Sallai Ágnes

Magyar Biológiai Társaság, Állattani, Ökológiai Szakosztály

dr. Schubert András

ACH-Models in Chemistry nemzetközi folyóirat szerkesztője

Scientometrics c. nemzetközi folyóirat társszerkesztője

dr. Szabó Istvánné

Magyar Könyvtárosok Egyesülete, Társadalomtudományi Szekció

Tódor Katalin

Papír- és Nyomdaipari Műszaki Egyesület, Restaurátor Szakosztály

Vasvári Lilian

ACH-Models in Chemistry c. nemzetközi folyóirat technikai szerkesztője

dr. Vekérdi László

Bethlen Alapítvány kuratóriumának tagja

Természet Világa c. folyóirat szerkesztőbizottságának tagja

X. KIADVÁNYTEVÉKENYSÉG

Megjelent kiadványok:

- Kara György: *The Mongol and Manju Manuscripts and Blockprints in the Library of the Hungarian Academy of Sciences.*

Bp., Akadémiai Kiadó, 2000. X, 602 p. 12 t. /*Bibliotheca Orientalis Hungarica*, 47./
/ *Oriental Manuscripts in the Library of the Hungarian Academy of Sciences*, 1./ ;

az MTA megalapításának 175. évfordulója alkalmából:

- Fekete Gézáne: *A Magyar Tudományos Akadémia jutalomdíjai, 2.köt. 1859-1900.*

Bp., MTAK. 2000. 190 p. 30 t. /*A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának Közleményei*, 36(111)./.

az MTAK közelgő 175 éves jubileuma alkalmából:

Előkészületben van:

- *Kis tudománymetria, nagy tudománymetria... és azon túl.* Szerk. Glänzel Wolfgang, Schubert András és Vasvári Lilian.

Bp., MTAK, 2001. 156 p. /*Informatika és tudományelemzés*, 8./.

- *Örökségünk, élő múltunk. Gyűjtemények az MTA Könyvtárában* Fekete Gézáne szerkesztésében, a *Közlemények* következő köteteként;

- a Kaufmann-konferencia anyaga Apor Éva szerkesztésében a *Keleti Tanulmányok* következő köteteként.

.-

- a Kaufmann-gyűjtemény geniza-katalógusa a jeruzsálemi Jewish National and University Library munkatársainak közreműködésével, (Benjamin Richler vezetésével), mely izraeli-magyar közös kiadványként fog megjelenni.

.-

- Magyar és angol nyelven megjelent az MTA Könyvtárát ismertető prospektus a Nemzeti Kulturális Alapprogram támogatásával.

XI. NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK

1. Külföldi tagságok

International Federation for Information and Documentation (FID)
Ligue des Bibliothèques Européennes de Recherche (LIBER)
International Association of Oriental Librarians (IAOL)
International Consortium of Aleph Users (ICAU)

2. Külföldi kiküldetések, tanulmányutak

A Könyvtár munkatársainak különböző támogatásokkal, egyéni meghívással lehetőségük nyílt tanulmányutakra, szakmai látogatásokra, konferencián való részvételre, kutatómunkára.

Név	Ország, város	Intézmény	Cél	Támogatás, napok száma
Dr. Domsa Károlyné	Dánia Copenhagen	Denmark's Electronic Research Library	Részvétel konferencián	MTA Pro Bibliotheca Alapítvány 3 nap
Glänzel Wolfgang	Hollandia Leiden	University of Leiden, CWTS	Részvétel konferencián	Meghívás 4 nap
	Németország Berlin	Freie Universität, Berlin	Részvétel konferencián	Meghívás 3 nap
	Ausztria Wien	Universität, Wien	Részvétel konferencián	Meghívás 4 nap
Huszághné Kelecsényi Ágnes	Nagy-Britannia London, Oxford	British Museum British Library	Kutatás (Stein-projekt)	OTKA Pályázat 10 nap
Kárteszi Mihályné	Nagy-Britannia London, Oxford	British Museum British Library	Kutatás (Stein-projekt)	OTKA Pályázat 10 nap
dr. Murányi Lajos	Németország Leipzig	BDBV	Részvétel a Kongressz 2000 rendezvényen	BDBV 5 nap
	Ausztria Wien	VÖB	Részvétel a VÖB 26. Vándorgyűlésén	VÖB-MKE 4 nap
dr. R. Marth Hildegard	Spanyolország Madrid	Biblioteca Nacional	Kutatás	ELTE ösztön- díj, 8+10 nap
Dr. Rozsondai Marianne	Németország Münster	AEB	Részvétel konferencián	AEB 2 nap

Összesen: 7 fő, 8 kiküldetési alkalommal 63 napot töltött 6 különböző országban.

XII. KÖNYVTÁR ÉS PROPAGANDA, PÁLYÁZATOK ÉS TÁMOGATÁSOK

Könyvtár és propaganda

Június 21-22-én lezajlott a Keleti Gyűjtemény kiemelkedő rendezvénye, a **Goldziher Memorial Conference**, a Goldziher Ignác születése százötvenedik évfordulója alkalmából rendezett nemzetközi tudományos konferencia, kiváló hazai és kül-földi szakemberek részvételével. A konferencia megrendezését a Millenniumi Titkárság támogatása tette lehetővé, s így az bekerült a hivatalos millenniumi tudományos rendezvények sorába. A konferencián június 21-én tizenhat előadás hangzott el. Június 22-én, Goldziher Ignác születésének évfordulóján a konferencia vendégei és a Könyvtár képviselői megkoszorúzták Székesfehérvárott Goldziher Ignác szülőházát, a város vezetésével karöltve. Ünnepi beszédet mondott Fodor Sándor professzor, az ELTE Arab Tanszékének vezetője és Dr. Domsa Károlyné, az MTAK főigazgató-helyettese. Április 12-én bemutatót tartottunk a Vasarely teremben az **Arts and Humanities Citation Index (AHCI)** adatbázisról az akadémiai kutatói kör és könyvtárosok kollégák részére.

Október 12-én Sophie Panagi, az ISI Europe képviselője bemutatóval egybekötött előadást tartott a **Web of Science** használatáról a Vasarely teremben. Erre az eseményre az akadémiai intézetek kutatóin kívül meghívtuk az MTA főtitkárhelyettesét, valamint néhány egyetemi oktatót is. November 9-22. között a Könyvtár gépein elérhető volt mindhárom ISI adatbázis WoS változata.

A Magyar-Iráni Baráti Társaság és a Könyvtár közös rendezvényeként előadást tartott a Vasarely-teremben az Iráni Iszlám Köztársaság nagykövete, **Rasool Mohajer** úr "Iran in 2000 and the Hungarian Contacts" címmel.

Egyéni látogatóként is a világ minden tájáról érkeztek neves kutatók, könyvtári szakemberek, valamint a tudományos és politikai közélet személyiségei, pl. a brit akadémia alelnöke, a török oktatási miniszter, a török nagykövet, az iráni nagykövet.

A Könyvtár számos **csoportot** is fogadott külföldről és belföldről egyaránt, többek között egyetemi hallgatók csoportját Németországból, Franciaországból, könyvtárosokat Sárospatakról és Sátoraljaújhelyről, valamint oktatási intézmények tanárait.

Dr. Ferenczy Endréné vezetésével az ELTE negyedéves könyvtárszakos hallgatói **kihelyezett szeminárium** keretében ismerkedtek meg egyes könyvtári részlegekkel.

A Kézirattár és a Levéltár végezte az anyaggyűjtést az "**Akadémikus nagy-jaink kezeírása**" c. nagysikerű kiállításához, amelyet az MTA Székházában rendeztek az MTA 175 éves jubileuma alkalmából.

Tekintettel a millenniumi évre igen kiemelkedő volt az a tevékenység, amelyet a Kézirattár végzett más intézmények számára történő **anyagkölcsonzéssel**, illetve másolatszolgáltatással. Ebből idézünk néhányat:

- a MTA Művészeti Gyűjteménye számára a *Goethe élete képekben* c. kiállításon két tárlót újra rendezése;
- a MAFILM Scenika Kft részére a *hannoveri EXPO* kiállításra Széchenyi Istvánról és magyar tudósokról másolatok;
- a Magyar Nemzeti Galéria *Történelem-Kép* c. kiállítására egy kézirat, egy ösnyomtatvány, egy kódex és nyolc régi könyv.
- a Műcsarnok *Intuíció, innováció, invenció* kiállítására Nobel-díjasok levele
- az Orosz Kulturális Központ *Oldás és kötés.* c. kiállításához *Lengyel József* anyag;
- Petőfi Irodalmi Múzeum *Ment-e a könyvek által a világ elébb* c. kiállításához Vörösmarty anyag, *Rajzok egy élet tájairól* c. Szabó Lőrinc kiállításához fénymásolatok;
- *Debreceni festett pergamenkötések* c. kiállításra tíz festett pergamenkötés;
- *Vörösmarty születésének 200. évfordulójára* a szülőhelyén, Kápolnásnyéken rendezett állandó kiállításra sok anyag másolatban;
- Andódon (Szlovákia) a *Czuczor-emlékünnepe* alkalmából rendezett kiállításához Czuczor kéziratok, festményről és tárgyi emlékekről fotómásolatok

1. A Könyvtárról megjelent cikkek, tudósítások

A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtáranak 1999. évi beszámoló jelentése.
Szerk. Fekete Gézáné. Bp. 2000. MTAK. 46 p.

Apor Éva: Kaufmann-konferencia az Akadémián.
= Magyar Tudomány, 2000. 8. 1041-1043. p.

Buda Attila: Két bibliográfia – több szempont. (Vitályos László – Orosz László Ady-bibliográfiájáról és Stauder Mária – Varga Katalin Babits-bibliográfiájáról.)
= Magyar Tudomány, 2000. 4. 514-518. p.

F. Csanak Dóra: Kéziratos hagyatékok az Akadémiai Könyvtárban.
= Magyar Könyvszemle, 2000. 3. 331-339. p.

Lovass Ildikó: Nagyjaink kezeírása.
= Szabad Föld, 2000. december 5. 15.

Mázi Béla – Rozsondai Béla: Thomas Ender felvidéki tájképei az MTA Könyvtárában és a világhálón.
= Magyar Könyvszemle, 2000. 3. 395-401. p.

Novotnyé Abaffy Csilla: Magyar nyelvemlékek és másolataik az MTAK Kézirat-tárában.

= Magyar Könyvszemle, 2000. 3. 340-351. p.

Rózsa György: Csapodi Csaba, az MTA Könyvtára legújabb kori felívelő korszakának egyik ösztönzője.

= Magyar Könyvszemle, 2000. 3. 253-255. p.

Rozsondai Marianne: Csapodi Csaba.

= Magyar Könyvszemle, 2000. 3. 249-250. p.

Rozsondai Marianne: Gyarapodás adófelajánlásból.

= Könyvtári Levelező/lap, 2000. 10. 22. p.

Schöner Alfréd: Adalék az Eszter-tekercek művészettörténetéhez.

= Remény, 2000. 2. 87-90.p.

Wojtilla Gyula: Kőrösi Csoma Sándor könyvesládái.

= Magyar Könyvszemle, 2000. 3. 389-395. p.

Százötven éve született Goldziher Ignác. Csaknem feledésbe merült. [Interjú dr. Apor Évával.]

= Magyar Nemzet, 2000. november 4. Millennium melléklet, IV. p.

2. Rádió és TV-adások

Március 6. TV2 – Színkép c. műsorban az 1999. novemberi Kaufmann-konferencián készült interjú-csokor Sed Gabriella, Benjamin Richler és Apor Éva részvételével.

Március 24. Bartók Rádió – Gordius c. műsorában beszélgetés hangzott el Rojasné Marth Hildegárrdal az Elischer-féle Goethe Gyűjteményről és a Művészeti Gyűjteményben kiállított idevágó anyagról.

Április 13. M 1 – Millenniumi Mesék c. sorozatban “*A hollók nyomában*” interjú hangzott el Csapodi Csabával, amit a Kézirattárban vettek fel. A műsorban szerepelt Borzsák István akadémikus, B. Kozocsa Ildikó restaurátor és Rozsondai Marianne.

Pályázatok és támogatások

A 2000. évben is több sikeres pályázatunk volt. Az egyes témákkal kapcsolatban az előzőekben már történt említés a megnyert pályázatokról, támogatásokról, de most ezeket összefoglalva adja az alábbi felsorolás:

NKÖM

- telematikai pályázat, lokális hálózat felújítása, új munkaállomások és alkalmazási szerver beszerzése (4.3-05-0013/2000.)	900	eFt
- telematikai pályázat, alapfeladaton túli szolgáltatások támogatása, számítógép vásárlása (4.3/1198/2000.)	1.500	eFt
- ODR pályázat, könyvtári dokumentumok és digitális fénymásoló vásárlása (4.3/939/2000.)	6.000	eFt
- állományvédelem, könyvtári dokumentumok restaurálása (4.3/1222/2000.)	1.000	eFt
- millenniumi program - Goldziher-emlékülés megrendezése - a támogatás 2000. évre áthúzódó része	750	eFt
- Kós Károly levelek megvétele (4.3/10577/2000.)	1.300	eFt

NKA

- 175 éves az MTA Könyvtára - ünnepi megemlékezés (106290)	300	eFt
- Informatikai és Tudománymetriai Sorozat, 8. kötet (106202)	362	eFt
- Négy darab tárló (106422)	195	eFt

Magyar Ösztöndíj Bizottság – British Council

- magyar-brit közös projekt - Stein Aurél hagyaték feldolgozása - a támogatás 2000. évre áthúzódó része (12. sz. projekt)	328	eFt
---	-----	-----

OTKA

- Stein Aurél kézirati hagyatéka, a pályázat 2000. évi része (T029152)	645	eFt
--	-----	-----

- Sajnos a 2000. évi OTKA pályázatunkat elutasították, aminek következtében egyelőre még nyitott kérdés, hogy az ISI adatbázisaihoz hogyan fogunk hozzájutni 2001-től.

XIII. ALAPÍTVÁNY**A “Pro Bibliotheca Academiae Scientiarum Hungaricae” Alapítvány kuratóriuma**

Elnök: Rózsa György ny. főigazgató, a közgazd. tud.

(informatika) doktora, c. egyetemi tanár

Titkár: dr. Domsa Károlyné főigazgatóhelyettes

Tagjai: Bácskai Tamás, a közgazd. tud. kandidátusa, egyetemi tanár

Engel Pál akadémikus

Finta József akadémikus

Fodor Sándor, a nyelvtud. kandidátusa, tszv. egyetemi tanár

Láng István akadémikus

Ujfalussy József akadémikus

dr. Vekkerdi László tud. tanácsadó

A felügyelő bizottság

Elnök: dr. Gömbös Ervin közgazdász, a politika tud. kandidátusa

Tagok: dr. Földi Tamás közgazdász
Gáspárné Kempfner Anna építészmérnök

A 30 milliós törzstőkén felüli szabad keret az Alapítvány rendeltetésének megfelelően az alábbiak szerint került felhasználásra:

- 480.711 Ft Gábor Andor hagyaték restaurálására az erre a célra fordítandó adomány keretéből;
- 20.000 Ft a Budapest Bank pályázatán nyert támogatásból videofilmre;
- 36.500 Ft Miklósvölgyi Zsoltné PhD kurzus támogatása;
- 100.000 Ft Orosz Gergely kutatási ösztöndíj;
- 60.294 Ft az 1998-as SZJA 1 %-ból könyvvásárlás és restaurálás;
- 113.200 Ft Domsa Károlyné és Rozsondai Marianne külföldi konferencia részvétel támogatás;
- 11.495 Ft Sansz folyóirat előfizetés;
- 268.125 Ft az Informatika és Tudományelemzés c. sorozat 8. kötetének fordítási és szerkesztési díja;
- 339.133 Ft működési kiadások.

2000. évi bevételek:

- 250.000 Ft Budapest Bank pályázatán nyert támogatás;
- 106.290 Ft az 1999. évi SZJA 1 %-ból;
- 1.021.072 Ft diszkont kincstárjegy kamata;
- 2.000.000 Ft ERA Kft. adománya az építési károk helyreállítására;
- 500 USD Dr. Magda Gábor-Hotchkiss adománya

XIV. GAZDÁLKODÁS

Kiadások (eFt)

Megnevezés	Könyvtár	Lukács Archívum	Összesen
Személyi juttatások	114.860	12.303	127.163
Munkaadókat terhelő járulékok	45.993	3.707	49.700
Állománygyarapítás	84.730	130	84.860
Dologi kiadások	62.045	1.596	63.641
Előzetesen felszámított áfa	15.942	320	16.262
Átadott pénzeszközök	414	116	530
Felújítás	141	232	373
Intézményi beruházás	17.179	402	17.581
Kiadások összesen	341.304	18.806	360.110

A 2000. évi állománygyarapítás megoszlása (eFt)

Megnevezés	Támogatásból és többletbevételből	Pályázatokból	Összesen
Nemzetközi kiadványcsere	34.498		34.498
Könyv	19.248	5.060	24.308
Folyóirat	25.332	350	25.682
Régi könyv-kézirat		23	23
Adatbázisok	275	74	349
Összesen	79.353	5.507	84.860

A kiadási előirányzatok és teljesítések %-os megoszlása:

Megnevezés	Eredeti előirányzat 1999. év	Teljesítés 1999. év	Eredeti előirányzat 2000. év	Teljesítés 2000. év
Személyi juttatások	37	33	39	35
Munkaadókat terhelő járulékok	15	13	16	14
Állománygyarapítás	27	30	24	24
Dologi kiadások	19	20	21	22
Beruházás – felújítás	2	4	0	5
Összesen	100	100	100	100

Bevételek (eFt)

Megnevezés	Könyvtár	Lukács Archívum	Összesen
Xerox	3.403		3.403
Foto	1.070		1.070
Kötészet	1		1
CD szolgáltatás	849		849
ASCA előfizetés	1.074		1.074
Kiadvány értékesítés	231		231
Beiratkozási díj	1.957		1.957
Adatbanki szolgáltatás	275		275
Külföldi könyvtárközi kölcsönzés díja	60		60
Közlési díj	236		236
Egyéb bevétel	114		114
<i>Alaptevékenységgel összefüggő bevétel összesen</i>	9.270		9.270
Bérleti díj	2.956		2.956
Felesleges készlet értékesítése	3		3
Dolgozó térítése	4		4
Könyvtartozás	45		45
ERA Kft kártérítése	5.500		5.500
Egyéb bevétel	38		38
<i>Intézményi egyéb sajátos bevétel összesen</i>	8.546		8.546
<i>Kiszámlázott áfa</i>	2.771		2.771
Áfa visszatérülés	15.230	304	15.534
<i>Áfa bevétel összesen</i>	18.001	304	18.305
Intézményi működési bevétel összesen	35.817	304	36.121
Felhalmozási bevétel	18		18
Költségvetési támogatás	281.554	13.228	294.782
XX. századi kutatás támogatása	200		200
NKÖM 4.3/939/2000. xerox gépvásárlás	1.000		1.000
NKÖM 1.1/8090/1999.Goldziher emlékülés	438		438
<i>Költségvetési támogatás összesen</i>	283.192	13.228	296.420

<i>Pályázati és egyéb támogatások</i>	Könyvtár	Lukács Archívum	Összesen
NKÖM 17/SZÖP/1999. Ender gyűjtemény	1.222		1.222
NKÖM 4.3/5072/1999. ISI adatbázis és szerver	8.250		8.250
NKÖM 4.3/5464/1999. állománygyarapítás	5.400		5.400

NKÖM 4.3/5464/1999. xerox gépvásárlás	1.100		1.100
NKÖM 1.1/8090/1999. Goldziher emlékülés	250		250
NKÖM 4.3/2980/1999. restaurálásra	1.000		1.000
NKA 106422. tárlók készíttetése	195		195
NKA 106290. 175 éves jubileumra	300		300
NKA 106202. tudománymetriai kötetre	362		362
OM-MÖB magyar-brit projekt - Stein hagyaték	328		328
OTKA T/029152. Stein Aurél hagyaték	576		576
OSZK könyvtárközi kölcsönzés postaköltsége	181		181
Soros Alapítvány 437/1151.xerox gépvásárlás	250		250
PROLIB/EXCEL projekt	171		171
Pro Bibliotheca Alapítvány támogatása	823		823
Munkaügyi Központ - polgári szolgálatos tám.	71		71
OKTK A/1564. Kónya Sándor kutatása	179		179
Föv. Önkormányzat - Lukács táblakészítés		110	110
Széchenyi professzori ösztöndíj		4.891	4.891
Pályázati és egyéb támogatások összesen	20.658	5.001	25.659
Előző évi pénzmaradvány igénybevétele:			
OM-MÖB magyar-brit projekt - Stein hagyaték	607		607
NKA 87323. könyvtárismertető	300		300
NKA 86899. retrospektív konverzió	852		852
NKA 76421. oklevelek restaurálása	179		179
OTKA K/31835. ISI adatbázis	74		74
MTA létszámcsökkentésre	927		927
Kártérítés - festésre	1.700		1.700
Szállítói kötelezettségek és egyéb maradvány	6.043	4	6.047
OKTK A/1564. Kónya Sándor kutatása	179		179
OTKA 23364 tárgyi eszköz beszerzésre		741	741
Előző évi pénzmaradvány igénybevétele összesen	10.861	745	11.606
BEVÉTELEK ÖSSZESEN	350.546	19.278	369.824
KIADÁSOK ÖSSZESEN	341.304	18.806	360.110
TÁRGYÉVI MARADVÁNY	9.242	472	9.714
Előző évek maradványa	2.113		2.113

A maradvány részletezése: (eFt)

Megnevezés	Könyvtár	Lukács Archívum	Összesen
OM-MÖB magyar-brit projekt	255		255
MTA XX. századi kutatások	200		200

NKA 106290. 175 éves jubileumra	300		300
OTKA T/029152. Stein Aurél hagyaték	84		84
OKTK A/1564 Kónya Sándor kutatása	82		82
ERA Kft kártérítése	5.500		5.500
Szállítói kötelezettségek / állománygyarapítás/	835		835
Egyéb szállítói kötelezettségek	1.511		1.511
Beruházási maradvány	236		236
Felújítási keret maradványa	1		1
Személyi juttatás és járulécai maradványa	184		184
Befizetési kötelezettség	54		54
Lukács Archívum szállítói kötelezettsége		72	72
Széchenyi ösztöndíj maradványa		400	400
Tárgyévi maradvány összesen	9.242	472	9.714
Előző évek maradványa létszámcsökkentésre	2.113		2.113

